"De Schavuiten begeleidt de kinderen bij de groei en ontwikkeling door te kijken naar de mogelijkheden en niet naar de beperkingen en ondersteunt de ouder(s)/ verzorger(s) hierin".

Pedagogisch beleidsplan

De Schavuiten

Inhoudsopgave

1. Inleiding 3
2. Missie en Visie 4
2.1 Missie 4
2.2 Visie 4
3. Integratie 5
3.1 Ieder kind is uniek 5
3.2 Documentatie 5
4. De vier pedagogische basisdoelen van Marianne Riksen Walraven 6
4.1 Bieden van een veilige basis 6
4.2 Stimuleren van persoonlijke competentie 6
4.3 Bevorderen van sociale competentie 7
4.4 Overdragen van normen en waarden 7
5. Onze werkwijze 8
5.1 Reggio Emilia en Emmi Pikler 8
5.2 Het dagritme 8
5.3 De ontwikkeling uitdagen en ondersteunen 9
5.4 Volgen van ontwikkeling 11
5.5 Beroepskracht-kind-ratio en samenstelling 12
5.6 Personeel 12
5.6 Samenwerking met externe partners 13
6. Veiligheid 14
6.2 Veiligheid op de locaties 14
6.3 Vierogenprincipe 14
6.4 Omgaan met kinderziekten 14
6.5 Vaccinaties en infectieziekten 15
7. Overig 16
7.1 Nieuwsflits 16
7.2 Nieuwsbrief 16
7.3 Mediabeleid 16
7.4 Klachtencommissie 16
1.1 Gezond voedingsaanbod 17
1.2 Vaste en rustige eetmomenten 17
1.3 Allergieën en individuele afspraken 17
1.4 Traktaties en feestje 17
2 Voedingsaanbod voor kinderen tot 1 jaar 18

2.1 Drinken 18
2.2 Eten 18
3.1 Algemene uitgangspunten 19
3.2 Gemiddelde hoeveelheden 20
4 Eet gewoontes 20
5 Voedingshygiëne: bereiden en bewaren van voeding 21
5.1 Flesvoeding en borstvoeding 21
4.2 Warme maaltijden, overige maaltijden 22

1. Inleiding

Dit pedagogisch beleid biedt een kader voor het dagelijks handelen van de medewerkers van De Schavuiten. Dit kader is in hoofdlijnen vastgesteld. Er zijn 4 locaties waar we verpleegkundige en/ of pedagogische zorg op maat bieden voor kinderen van 0-4 jaar met een jeugdwet en/ of zorgverzekeringwet indicatie. Alle locaties hebben een eigen werkwijze die vanuit dit pedagogisch kader als werkplan zijn opgesteld. Hierdoor hebben ouders inzicht in de werkwijze van de Schavuiten. Ouders kunnen de werkplannen opvragen om in te zien.

Verantwoorde kinderopvang en kindzorg in één:
De Schavuiten is een organisatie waar reguliere en verpleegkundige zorg voor alle kinderen in de leeftijd van 0 t/m 4 jaar geboden wordt. De Schavuiten biedt een veilige plaats waar ouders hun kinderen met een vertrouwd gevoel kunnen brengen. Hier kunnen alle kinderen met elkaar samen spelen, ontdekken en op hun eigen tempo ontwikkelen. Ook wanneer zij een extra zorgbehoefte hebben.
Er wordt gewerkt met een team deskundige begeleiders: pedagogisch medewerkers met een MBO en HBO achtergrond en (kinder)verpleegkundigen met een MBO en HBO achtergrond. Zij nemen de tijd om echt te luisteren naar de (extra) behoeften en wensen van de kinderen. Er wordt goed gelet op de non-verbale signalen, zodat ieder kind zich gehoord en begrepen voelt. Dat zorgt voor een gevoel van veiligheid en geborgenheid. Zo nodig wordt er extra zorg en/of begeleiding gegeven bij de ontwikkeling van het kind. Dit kan ondersteund worden door logopedie en/of fysiotherapie.
Zorgdoelen worden zoveel mogelijk in het dagelijks werken met de kinderen geïntegreerd.

2. Missie en Visie

2.1 Missie

De Schavuiten is een verpleegkundig kinderdagverblijf waar de vraag van wat een kind nodig heeft centraal staat.
“De Schavuiten begeleidt kinderen, bij de groei en ontwikkeling door te kijken naar de mogelijkheden en niet naar de beperkingen en ondersteunt de ouder(s)/ verzorger(s) hierin”.
Op alle locaties wordt ook reguliere kinderopvang aangeboden, zodat alle kinderen uit een gezin op hetzelfde kinderdagverblijf kunnen worden opgevangen.
De Schavuiten locatie Leiden biedt beide vormen van opvang zelf, terwijl op de andere locaties de reguliere opvang wordt verzorgd door onze partners. Op alle 4 de locaties werken we met de leeftijd van 0 tot en met 4 jaar.

Kinderen met een zorgvraag leren van andere kinderen en dus van elkaar. Daarmee leren zij van de beste pedagoog: “de kinderen zelf”(Reggio Emilia lees hier meer over bij werkwijze) Anderzijds leren de kinderen al van jongs af aan om te gaan met kinderen met een beperking of ziekte. Hierdoor wordt er een inclusief beeld van de maatschappij weergegeven.

2.2 Visie

Als algemene visie staan wij voor:“Samen staan wij sterk. Iedereen binnen de Schavuiten mag zichzelf zijn en wordt gewaardeerd om wie hij/zij is. Iedereen is uniek”.

Kinderopvang biedt iets extra’s naast de gezinsopvoeding: een omgeving waarin het kind met andere kinderen kan spelen en leren. Op de Schavuiten proberen we een zo optimaal mogelijk ontwikkelingsklimaat te creëren voor ieder kind. De ruimtes zijn zo ingericht dat kinderen worden geprikkeld tot spel en verkenning. Bij de Schavuiten bieden we een opvoedingsklimaat waarin kinderen hun persoonlijke en sociale competenties kunnen ontwikkelen en zich normen en waarden eigen maken. Er wordt gewerkt met een vaste dag structuur. De voorspelbaarheid van een vast dagritme creëert een gevoel van vertrouwdheid en veiligheid bij de kinderen.
De pedagogische visie van De Schavuiten luidt als volgt: “Het kind vooral kind laten zijn”. Dit betekent dat: We een kind al van jongs af aan het gevoel geven dat het begrepen en gewaardeerd wordt.

3. Integratie

3.1 Ieder kind is uniek

Door verpleegkundige opvang en reguliere opvang op de locaties aan te bieden, voldoen wij aan onze visie. Om aan de behoefte van beide doelgroepen te voldoen hebben wij een verscheidenheid aan opgeleid personeel in huis.

Voor de pedagogische basis werken er MBO en HBO geschoolde medewerkers. Zij zijn gespecialiseerd in het bieden van een optimaal pedagogisch klimaat voor zowel de reguliere kinderen als de kinderen met een extra zorgbehoefte. Zij zetten zich in om tegemoet te komen aan de behoefte van ieder kind.

Daarnaast werken er MBO en HBO (kinder)verpleegkundigen bij De Schavuiten. Zij zien erop toe dat de kinderen met een extra zorgbehoefte de ondersteuning krijgen die zij nodig hebben.
Dit waarborgen zij door dagelijks spelenderwijs contactmomenten in te bouwen en met een verpleegkundige blik te observeren.
Dit doen zij bijvoorbeeld door tijdens een activiteit mee te draaien in een groep of een kind buiten de groep individuele begeleiding of verpleegkundige zorg te bieden. Op deze wijze ontvangt het kindje met een extra zorgbehoefte de juiste begeleiding terwijl de pedagogisch medewerkers het optimale pedagogische klimaat kunnen waarborgen.
Bovenstaande vraagt een goede samenwerking en nauw overleg tussen verschillende disciplines, zodat elk uniek kind gehoord en gezien wordt.

3.2 Documentatie

De pedagogisch medewerkers zijn verantwoordelijk voor het bijhouden van de ontwikkeling van de kinderen. Zij rapporteren bijzonderheden en ontwikkelingen in het kinddossier. Zij zijn het aanspreekpunt voor ouders, zijn verantwoordelijk voor observaties en het houden van de oudergesprekken.
Ook hebben we een digitaal schriftje voor de kinderen, waar ontwikkelingen, activiteiten en leuke gebeurtenissen met tekst en foto in gedeeld kan worden.
Bij kinderen die extra zorgbehoefte hebben zal er naast de pedagogisch medewerker een verpleegkundige eindverantwoordelijk zijn. De verpleegkundige is verantwoordelijk voor de rapportage op de zorgdoelen via een digitaal zorgdossier en het contact met derden.

4. De vier pedagogische basisdoelen van Marianne Riksen Walraven

De kwaliteitseisen in de Wet Kinderopvang zijn gebaseerd op de pedagogische basisdoelen van professor J.M.A Riksen-Walraven. Marianne Riksen Walraven beschrijft vier pedagogische basisdoelen die van belang zijn voor de ontwikkeling van het kind:

- Bieden van veilige basis;
- Stimuleren van persoonlijke competentie;
- Bevorderen van sociale competentie;
- Overdragen van normen en waarden.

4.1 Bieden van een veilige basis

Het bieden van een gevoel van veiligheid, is wellicht de belangrijkste voorwaarde voor een kind om zich te kunnen ontwikkelen tot een emotioneel evenwichtig mens. Als een kind zich emotioneel veilig voelt, kan het zichzelf zijn, is het geïnteresseerd in zijn omgeving, staat het open voor nieuwe leerervaringen en kan het profiteren van de mogelijkheden zich verder te ontwikkelen.
Om een kind een veilige basis te bieden zorgen we dat een kind bij de start op een groep zich welkom voelt. Dit doen we door ieder kind te laten zien dat het er bij hoort. We maken dit zichtbaar door:

- ieder kind een eigen mandje met naam geven voor zijn/ haar spullen;
- bij de kapstok een foto van hem of haar te hangen en een zak met zijn of haar naam er op;
- er hangt een foto van hem of haar op de groep.

Zo ziet een kind dat het onderdeel is van de groep en erbij hoort.

Opvang bij De Schavuiten vindt plaats in de vaste groep of meerdere groepen met een vaste stamgroep. Iedere locatie/groep beschikt over vaste medewerkers, zodat de kinderen tijdens de opvang vaste gezichten zien. Een begeleidster die het kind echt kent en de juiste signalen oppakt draagt bij aan een veilig gevoel.

Om je veilig en geborgen te voelen is het ook belangrijk dat er structuur is en grenzen zijn. Structuur en grenzen bieden namelijk duidelijkheid en voorspelbaarheid, iets wat voor veel kinderen van belang is.
Deze structuur en grenzen zijn terug te vinden in de pedagogische werkplannen van de locaties. De pedagogische werkplannen zijn een vertaling van het pedagogisch beleid naar beleid op locatieniveau.
Bij De Schavuiten worden de grenzen op een positieve manier aangegeven, door uitleg te geven en alternatieven aan te bieden aan de kinderen. Omdat er een vaste structuur en duidelijke regels zijn, zien we dat de kinderen zelf ook meehelpen om andere kinderen hieraan te herinneren. Ze zijn elkaars eerste pedagoog.

4.2 Stimuleren van persoonlijke competentie

Om bij te dragen aan de ontwikkeling van de kinderen die opgevangen worden bij De Schavuiten, worden de kinderen op spelende wijze begeleidt. Denk hierbij bijvoorbeeld aan themagerichte bewegingsactiviteiten voor de motorische ontwikkeling.
Op iedere locatie werken de begeleidsters met een thema en activiteiten die passen bij de ontwikkelingsleeftijd. Zij letten hierbij op of verschillende ontwikkelingsgebieden aangesproken worden. Hierbij wordt ook gekeken naar de mogelijkheden van ieder kind met of zonder extra zorgvraag. Hierbij kan daarnaast ook therapie vanuit andere disciplines worden ingezet.

De activiteiten worden met de hele groep (bijvoorbeeld in een kring), in kleine groepjes of individueel aangeboden. Hierbij wordt er gekeken naar de behoeften en wensen van de kinderen.

Ook worden verschillende ontwikkelingsgebieden aangesproken buiten de geplande activiteiten om. Denk bijvoorbeeld aan het vrij spel op de groepen en het buiten spelen. Hierbij wordt (waar nodig met begeleiding) geoefend met bijvoorbeeld de motorische vaardigheden en sociaal emotionele vaardigheden.

Bij De Schavuiten wordt veel gebruik gemaakt van ondersteunende gebarentaal. Deze ondersteunen de mogelijkheden van de kinderen en de begeleidster om met elkaar te communiceren. Ondersteunende gebarentaal wordt over de gehele dag ingezet. Dit doen we bijvoorbeeld tijdens de start van de ochtend en middag, waar de pictogrammen van het dagprogramma worden besproken maar ook tijdens gesprekken met de kinderen, activiteiten en eetmomenten. Bij de eetmomenten worden er ook liedjes gezongen met ondersteuning van gebaren. Het gebruik van ondersteunende gebaren ondersteunt en bevordert de spraak-taalontwikkeling van kinderen en geeft kinderen houvast en zelfvertrouwen. Elkaar al vroeg kunnen begrijpen geeft een gevoel van veiligheid en vertrouwen.

4.3 Bevorderen van sociale competentie

Al vanaf het prille begin wordt het contact met andere kinderen ondersteund. Denk hierbij aan het naast elkaar laten spelen of even tegenover elkaar zitten in een wipstoel, een helpende peuter bij de schoenen uit doen van een ander kind of een peuter die een begeleidsters mag helpen met het geven van een fles aan een baby.
Waar het contact van één of meer van de kinderen niet prettig wordt ervaren geven de begeleidsters het goede voorbeeld. Bij afpakken wordt er bijvoorbeeld ander speelgoed aangeboden en het afgepakte speelgoed teruggegeven. Dit wordt op een positieve manier verbaal ondersteund.
Naarmate de kinderen ouder worden, wordt er onderling meer contact gemaakt. Samen delen, beurtgedrag en plezier in samen spelen worden door de begeleidsters bevorderd door te observeren, mee te spelen en soms ook actief terughoudend te zijn. Ook helpen themagerichte activiteiten bij het bevorderen van samen spelen en samenwerking. Een kringactiviteit, boekje of poppenkast kan ook helpen om inzicht te geven in sociale vaardigheden.

4.4 Overdragen van normen en waarden

Normen en waarden zijn voor ieder mens anders. Wat iemand belangrijk vindt of niet, is voor iedereen anders. Bij de opvoeding van het kind spelen normen en waarden een belangrijke rol. Kinderopvang wordt inmiddels gezien als een voor het kind belangrijke leefomgeving buiten het gezin. Hierin is de voorbeeldfunctie van de begeleidsters van groot belang. Ze leren de kinderen spelenderwijs hoe het zich in de dagelijkse omgang hoort te gedragen. Ze leren het kind waarden en normen als:

- respect te hebben voor anderen, elkaar te accepteren (beurtgedrag, lief zijn voor elkaar);
- elkaar te begroeten door bij dagopening elkaar met ondersteunende gebaren goedemorgen te wensen;
- voorzichtig zijn met elkaar en elkaar helpen.

De begeleidster staan achter deze normen en waarden en dragen deze uit. Bijvoorbeeld door bepaald gedrag uit te vergroten en kinderen mee te laten denken over een oplossing. Op deze wijze leren de kinderen normen en waarden die ze de rest van hun leven goed kunnen gebruiken.

Gedurende de dag, de week, de maand en het jaar zijn er terugkerende rituelen, thema's en feesten zoals het vieren van verjaardagen, zomer-Sinterklaas- en Kerstfeest. Kinderen leren de betekenis van deze vieringen door bijvoorbeeld verhalen en knutselactiviteiten. Ook wanneer een kindje vertrekt of naar school gaat besteden we hier aandacht aan.

5. Onze werkwijze

5.1 Reggio Emilia en Emmi Pikler

De volgende onderdelen uit de pedagogiek van Reggio Emilia en Emmi Pikler vormen een onderdeel van de visie van de Schavuiten.

Reggio Emilia

Kinderen zijn elkaars eerste pedagoog, dit wil zeggen dat kinderen leren van elkaar. Ze vullen elkaar aan en door van en met elkaar te leren groeit hun zelfvertrouwen als individu. Volwassenen begeleiden kinderen in dit proces, zij reizen als het ware mee en zij helpen waar nodig. Het belangrijkste wat de volwassene doet is luisteren. Luisteren betekent beschikbaar zijn voor de ander en voor wat deze heeft te zeggen. Het betekent open staan voor de 100 (en meer) talen van het kind, hiermee worden de verschillende manier van contact maken bedoeld. Daarnaast vervult de volwassene een belangrijke voorbeeldfunctie op allerlei gebieden, zoals taal, omgangsnormen en eetmanieren. Tenslotte is de ruimte, de omgeving, van belang. De omgeving is prikkelend, uitdagend en uitnodigend om op onderzoek uit te gaan. Het kind moet zich op zijn gemak en welkom voelen.

Emmi Pikler

'Het is van wezenlijk belang dat het kind zoveel mogelijk zelf ontdekt. Als we hem helpen elk probleem op te lossen, beroven we hem juist van datgene wat voor zijn mentale ontwikkeling het belangrijkst is'.
Emmi Pikler is gebaseerd op 2 principes, respectvolle verzorging en vrije bewegingsontwikkeling.
Het welbevinden van een kind hangt samen met de manier waarom de volwassene het kind aanraakt en hoe er met het kind gecommuniceerd wordt. Op deze manier geven we het kind veiligheid die het nodig heeft om zich zo goed mogelijk te kunnen ontwikkelen en leggen we de basis om een goede band met het kind op te kunnen bouwen
Belangrijk is: Respect voor de behoefte aan een stabiele persoonlijke band. Respect voor de zelfstandige activiteiten van het kind. De noodzaak om het leven van het kind zinvol te organiseren.

5.2 Het dagritme

Op de locaties bestaan de groepen uit kinderen van 0 tot 4 jaar en daarom lopen er op de dag verschillende ritmes door elkaar heen. Wij volgen bij de baby's tot 1 jaar het ritme van thuis. Vanaf 1 jaar gaan zij mee in het ritme van de groep, tenzij de ontwikkeling anders verloopt. Het dagritme gaat als volgt:
7.30-9.30 kinderen worden gebracht mogelijkheid tot vrij spel of een spelletje/boekje samen met begeleidster
9:30 aan tafel met fruit en thee
10:00 verschoon/plas ronde
10:15 activiteit en/of buitenspelen
11:30 lunch
12:00 verschoon/plas ronde
12:30 slapen
14.30 Na het slapen worden de kinderen verschoond of gaan zij naar de wc
15:00 aan tafel met groenten, cracker met zuivelspread/ 100% notenpasta en melk
15:30 activiteit en/of buitenspelen
16:30 verschoon/plas ronde
16:45 soepstengel/ cracker en water
Vanaf 16:00 worden de kinderen gehaald.

(De slaapmomenten van een kind kunnen verschillen. Bijvoorbeeld als een kind boven de één nog twee slaapjes doet op een dag. Hierop passen wij het hierboven beschreven ritme aan).
(zie bijlage 1 voor aanbod voeding in het voedingsbeleid)

5.3 De ontwikkeling uitdagen en ondersteunen

Per dag worden er afwisselend gezamenlijke activiteiten aan geboden. Dit gebeurt zowel in grote als kleine groepjes, op leeftijd en/of ontwikkelingsniveau. Daarnaast worden er ook momenten van vrij spel aangeboden en is er tijd en ruimte voor individuele aandacht.
Dit wordt in iedere groep als start van de ochtend en middag kenbaar gemaakt, door middel van een dag/middag opening. Hierbij worden pictogrammen en ondersteunende gebaren gebruikt. Dit terugkerende vaste ritueel schept duidelijkheid en rust. De kinderen weten wat er van hen verwacht wordt. Ook helpen ze elkaar hieraan herinneren.
De begeleidsters werken met elkaar aan een ontspannen en positief groepsklimaat. Dit wordt onder andere gedaan door een positieve insteek en uitnodigende gezamenlijke activiteiten.
Bij kinderen wordt de hiërarchie onderling regelmatig opnieuw bepaald. Dit gaat soms gepaard met onenigheid en conflict. Een natuurlijk groepsproces, waarbij de begeleidsters ondersteuning biedt waar nodig. Hierbij valt te denken aan het verbaal begeleiden van conflicten en begrenzen van ongewenst gedrag. Een actief terughoudende houding geeft de kinderen de kans om zelf oplossingen aan te dragen. Waar nodig biedt de begeleidster ondersteuning.

Activiteitenaanbod

Aan alle kinderen worden passende themagerichte activiteiten aangeboden. Dit kan gezamenlijk, in kleinere groepjes of individueel zijn. Bij deze activiteiten worden allerlei ontwikkelingsgebieden aangesproken, zodat deze naast het plezier ook bijdragen aan de ontwikkeling van de kinderen. Op iedere locatie worden activiteiten uitgewerkt die passen bij de verschillende ontwikkelingsleeftijden van de kinderen. Binnen deze activiteiten kunnen aanpassingen gemaakt worden, om de activiteit voor iedereen aantrekkelijk en uitdagend te maken.
Ook wordt er ingespeeld op wat speelt, zijn er bijvoorbeeld kinderen bezig met zindelijkheid dan kan daar ook extra aandacht aan gegeven worden. Meerdere kinderen bezig met zindelijk worden dan kan daar ook een activiteit aangekoppeld worden. (Zie Zindelijkheidsbeleid Bijlage 2)

Spelmateriaal

In alle groepen zijn spelmaterialen beschikbaar voor de kinderen om zelf te pakken. Deze materialen worden iedere 6 weken deels gewisseld. Zo wordt de omgeving prikkelend en uitdagend gehouden. Naast de zelf te pakken materialen, zijn er ook materialen die onder begeleiding gebruikt mogen worden. Hierbij kan gedacht worden aan knutselmateriaal, zoals scharen en spelmateriaal met kleine onderdelen. De kinderen krijgen deze onder begeleiding aangeboden. Ook kunnen de kinderen hier naar vragen bij de medewerkers op de groep. Bij het aanbod van zelf te pakken materiaal, wordt gekeken naar het aanspreken van de verschillende ontwikkelingsgebieden en de mogelijkheden en uitdagingen van de kinderen. Ook wordt er spelmateriaal aangeboden wat past bij het lopende thema. Naast het gewone speelgoed zijn er ook materialen die de verschillende zintuigen prikkelt, denk hierbij aan een voelbord, draaimolen met spiegels en bepaalde kleurtjes en speelgoed met belletjes.

Motorische en zintuigelijke ontwikkeling

Op alle locaties worden activiteiten aangeboden die zowel het horen, zien, ruiken, voelen en bewegen stimuleren. Voorbeelden hiervan zijn voelbakken met verschillende themagerichte voorwerpen, een geurenspel, een themagerichte kijkdoos, en sensorisch materiaal.

De grove motoriek wordt gestimuleerd door middel van bewegingsspellen, gymmen en dansactiviteiten. Ook wandelen en buiten spelen dragen bij aan de ontwikkeling van de grove motoriek.
Er worden regelmatig nieuwe activiteiten ingebracht, activiteiten afgewisseld en uitgewisseld tussen de locaties om het aanbod uitdagend en uitnodigend te maken. Naast het aanbieden van nieuwe activiteiten worden vaste en bekende bewegingsactiviteiten aangeboden.

Cognitieve ontwikkeling
Bij De Schavuiten stimuleren we de cognitieve ontwikkeling door ruimtes (zowel binnen als buiten) zodanig in te richten dat de kinderen worden geprikkeld om te spelen, te ontdekken en na te denken. Denk hierbij aan puzzels, vormenstoof en constructief materiaal. De materialen die aangeboden worden zijn passend voor de ontwikkelingsleeftijd van de kinderen. Bepaald materiaal is niet geschikt voor alle kinderen, dit materiaal wordt dan ook alleen onder begeleiding aangeboden, bijvoorbeeld aan tafel.
Om de ruimte en de materialen uitdagend te houden wordt er iedere zes weken gewisseld van aanbod. Een deel van de materialen wordt verwisseld. Het aanbod wordt aangepast aan het lopende thema en aan de behoeften van de kinderen op de groep en de mogelijkheden.
Ook worden er activiteiten aangeboden die het denkvermogen uitdagen. Tijdens peuterprogramma wordt er in de kring regelmatig gebruik gemaakt van denksleutels of kunnen de kinderen onder begeleiding spelen met smartgames en andere uitdagende spellen en spelmateriaal. Het herkennen van kleuren, sorteren van materialen en verdwijnspelletjes zijn voorbeelden waarbij de begeleidsters de cognitieve ontwikkeling stimuleren.

Taal- en spraakontwikkeling
De begeleidsters en de kinderen communiceren continu met elkaar door middel van lichaamstaal, gebarentaal, praten en zingen. Bij De Schavuiten wordt er op iedere locatie gewerkt met pictogrammen en gebaren ter ondersteuning van de gesproken Nederlandse taal. Om de taal- en spraakontwikkeling te ondersteunen worden ook boekjes voorgelezen, wordt er veel gezongen en wordt erdoor bijvoorbeeld een kringgesprek om ervaringen met elkaar te delen en naar elkaar te luisteren. Er wordt altijd gezocht naar een adequaat communicatiemiddel, afgestemd op de mogelijkheden van het kind.
De begeleidsters hebben een grote voorbeeldfunctie. De kinderen nemen de wijze waarop de begeleidsters met elkaar en met de kinderen communiceren als voorbeeld voor hun eigen manier van communiceren. Voorbeelden hiervan zijn vragen stellen aan elkaar, beurtgedrag in gesprekken en elkaar aankijken in gesprekken.
Ook worden er door de voorbeeldfunctie veel normen en waarden overgedragen op de kinderen. Interacties tussen kinderen worden door de begeleidsters begeleid, door actief mee te luisteren en te ondersteunen waar nodig. Spelenderwijs leren kinderen over de eigen emoties, emoties van anderen en hoe je op een prettige manier met anderen om kan gaan. Hierbij worden emoties van kinderen benoemd en worden bijvoorbeeld boekjes gelezen en besproken, emotiekaarten en poppenkast ingezet.

Creatieve ontwikkeling
Om de creatieve ontwikkeling te stimuleren is het aanbod aan materialen op De Schavuiten divers. Enkele voorbeelden zijn:
klei, papier, waskrijt, potloden, stiften, prikblok, verf, scheerschuim, rijgmaterialen, plakken, verschillende soorten scharen, stickers, muziekinstrumenten, overhead projector om met licht en vormen op de muur te spelen, kosteloos materiaal, stempels, spatzeefjes.

Het creatieve proces vinden we bij De Schavuiten belangrijker dan het resultaat. De kinderen mogen zelf kiezen of hun creatie mee naar huis genomen wordt of ten toon gesteld wordt op de groep.

5.4 Volgen van ontwikkeling

Van ieder kind wordt de ontwikkeling gevolgd. Ieder kind ontwikkelt zich op zijn of haar eigen tempo. Wij houden in de gaten waar een kind zich bevindt in zijn of haar ontwikkeling en kijken hoe wij de ontwikkeling kunnen ondersteunen. Naast vaardigheden houden wij het welbevinden van de kinderen goed in te gaten. Het welbevinden is dan ook onderdeel van onze observatielijsten.
Deze observaties worden met ouders in een gesprek toegelicht. Als een kind de Schavuiten verlaat, dan is er een eindgesprek voor een (warme) overdracht naar vervolg plek.

Ieder kind bij De Schavuiten is gekoppeld aan een Eerst Verantwoordelijke Medewerker (EVM-er). Dit is één van de vaste medewerkers in de groep. Er wordt aan ouders bekend gemaakt aan welke EVM-er het kind gekoppeld zal zijn. De ontwikkeling van de kinderen wordt door de EVM-er met u gecommuniceerd in de elektronische kindschriftjes van KDVnet, ondersteund met foto's.
Gesprekken met de EVMer zijn voor ouders niet verplicht. Ouders kunnen met vragen bij de EVM-er terecht.

Er is bij De Schavuiten gekozen om niet te werken met een Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE)-programma. Bij De Schavuiten wordt de ontwikkeling ondersteund door middel van een gevarieerd aanbod van activiteiten. Hierbij wordt er gekeken naar wat er leeft bij de kinderen en waar behoefte aan is. We bieden de kinderen de mogelijkheid om te ontdekken en op die manier te leren. Hierbij wordt onbewust ook gewerkt aan zelfvertrouwen, samenwerking, nieuwsgierigheid, concentratie en doorzettingsvermogen. Om ieder kind wel te kunnen volgen wordt er gebruik gemaakt van een groeidocument. Deze observatielijst is bedoeld om zowel de ontwikkeling van het kind op de verschillende ontwikkelingsgebieden als het welbevinden van het kind goed te kunnen volgen.
De bijbehorende lijst wordt ingevuld door de EVM-er en besproken met ouders tijdens een oudergesprek. Op deze manier wordt de ontwikkeling van de kinderen gevolgd en overgedragen aan ouders. Bijzonderheden in de ontwikkeling worden zo vroeg mogelijk met ouders besproken. Bij de overdrachtsmomenten worden bijzonderheden al kort aangegeven, zodat ouders al op de hoogte zijn. In een oudergesprek wordt bij bijzonderheden gekeken naar de mogelijkheden om te ondersteunen door de begeleidsters. Ook kan er geadviseerd worden ouders door te verwijzen naar externe specialisten als er bijzonderheden zijn in de ontwikkeling.
De ouders van kinderen met een zorgvraag worden twee keer per jaar uitgenodigd om het welbevinden en de voortgang van het kind te bespreken aan de hand van de halfjaarlijkse rapportages en daarbij behorende zorgdoelen.
De gesprekken vinden plaats op de Schavuiten. De verpleegkundige en de EVM-er maken hiervoor een afspraak met de ouders en voeren dit gesprek. Een kopie van het verslag van het oudergesprek wordt meegegeven. Wanneer ouders het verslag hebben goedgekeurd en ondertekend wordt het origineel in het dossier van het kind bewaard en krijgen ouders een kopie mee. Op verzoek van ouders of begeleidsters is het mogelijk om een extra gesprek te plannen.

Bij De Schavuiten wordt er voor extra ondersteuning gebruik gemaakt van activiteiten vanuit de methode "Kleine stapjes". Deze methode wordt ook gebruikt om specifieker te kunnen zien op welk niveau de ontwikkeling van een kind zich bevindt en welke activiteiten het specifieke ontwikkelingsgebied stimuleren. Deze ontwikkelingsgebieden en de activiteiten staan beschreven in een boek. Dit boek wordt erbij gepakt als één of meerdere ontwikkelingsgebieden achter blijven.

5.5 Beroepskracht-kind-ratio en samenstelling

Op de locaties waar gecombineerde opvang geboden wordt zijn er kinderen in de leeftijd van 0 t/m 4 jaar. Het aantal op te vangen kinderen is afhankelijk van de grootte van de groepsruimte en zorgzwaarte op de groep. Hierop wordt de inzet van de begeleidsters aangepast.
Binnen het gestructureerde dagprogramma op de groepen, wordt naast het vrije spel en activiteiten gericht aan zorgvragen gewerkt. Deze kunnen variëren van verpleegtechnische handelingen tot oefeningen om de taal op gang te helpen.
Op de groepen zijn 2 tot 3 pedagogische medewerkers aanwezig. Hierbij wordt rekening gehouden met de geldende beroepskracht-kind-ratio regels. Dit wordt aan de hand van de rekentool bepaald.

5.6 Personeel

Iedere medewerker is met een Verklaring Omtrent Gedrag in DUO gekoppeld aan De Schavuiten. Alle medewerkers hebben de juiste opleiding die nodig is om bij De Schavuiten te mogen werken. Alle medewerkers hebben kennis van de kwaliteitseisen die vanuit de overheid gesteld worden en dit pedagogisch beleidsplan

Pedagogisch medewerkers

Bij iedere locatie worden de kinderen begeleid door pedagogisch medewerkers.
Dit zijn medewerkers met een MBO en HBO opleidingsachtergrond Die elkaar in kwaliteiten aanvullen.
Elke groep beschikt over vaste en vertrouwde pedagogische medewerkers. Bij afwezigheid door vakantie en/of ziekte worden zij zoveel mogelijk vervangen door collega's of bekende invalkrachten. Is een vast gezicht voor een langere periode afwezig dan wordt een nieuw vast gezicht aangesteld. Hierover worden ouders door de teamcoördinator geïnformeerd.
Voor de nul-jarigen geldt dat er maximaal twee vaste gezichten zijn voor het kind. Voor de 1 t/m 4 jarigen zijn dat drie vaste gezichten.

Verpleegkundigen

De verpleegkundigen hebben een functie waarin zij zich echt richten op de verpleegkundige zorg en het verpleegkundig proces. Wanneer de gezondheidstoestand van een kind het noodzakelijk maakt dat er een verpleegkundige in de directe nabijheid aanwezig is, zal dit worden gefaciliteerd.

Beroepskrachten in opleiding/ stagiaires

Bij de Schavuiten werken er naast de vaste medewerkers ook beroepskrachten in opleiding (BBL) en stagiaires. Zij krijgen een vaste begeleidster aangewezen op de locatie. Een beroepskracht in opleiding krijgt pas eindverantwoordelijkheid als zij laat zien dat ze alle competenties die hierbij horen bezit. De stagiaire werkt altijd naast een medewerker, de stagiaire heeft nooit de eindverantwoordelijkheid. Er zal samen met de begeleider gekeken worden naar de uit te voeren werkzaamheden. Deze zijn vastgelegd in een inwerkschema. De werkzaamheden worden uitgebreider naarmate de stage vordert. Een stagiaire wordt niet meegeteld in de leidster-kind ratio. Een beroepskracht in opleiding wordt (deels) meegeteld in de leidster- kind ratio, conform de hiervoor geldende afspraken. Een stagiaire of BBL-er krijgt gedurende de gehele dag begeleiding (feedback) van de vaste medewerkers op de groep. Daarnaast vindt er om de week stagebegeleiding plaats in de vorm van een gesprek.

Praktijkopleider

De stagiaires en beroepskrachten in opleiding (BBL) en werkbegeleiders worden ondersteund door de praktijkopleider. Zij wordt betrokken bij de voortgang en ontwikkelingen van de stagiaire/leerling. De

praktijkopleider kan extra begeleiding bieden wanneer dit nodig is aan stagiaires/ leerling en werkbegeleiders.

Pedagogisch coach

Om de pedagogische kwaliteit te waarborgen wordt het team gecoacht door een pedagogisch coach/beleidsmedewerker. Zij coacht de medewerkers in hun pedagogisch handelen en maakt hierbij een vertaalslag van het pedagogisch beleid en de werkplannen naar het werken op de locaties. Coaching kan aangevraagd worden door de medewerkers, of aangeboden worden door de Pedagogisch Coach zelf. Omdat ze naast haar werkzaamheden als Pedagogisch Coach ook werkzaam is op de groepen, is zij dichtbij, benaderbaar en vertrouwd met de werkzaamheden op de groep.

Pedagoog

Voor de kinderen met een zorgvraag biedt de pedagoog extra mogelijkheden voor ondersteuning op pedagogisch vlak. Zowel op de voorgrond als op de achtergrond.
Ze denkt en helpt mee op het gebied van welbevinden, ontwikkelingsondersteuning en uitstroommogelijkheden.
Door samenwerking met andere betrokken hulp-/zorgverleners vindt er continue afstemming plaats rondom de te bieden begeleiding.

5.6 Samenwerking met externe partners

Indien er bijzonderheden in de ontwikkeling van kinderen worden waargenomen of andere problemen gesignaleerd worden zal dit altijd eerst met ouders worden besproken. Er wordt gekeken of er binnen de Schavuiten passende ondersteuning geboden kan worden. Als dit niet mogelijk is zullen ouders doorverwezen worden naar passende instanties die ondersteuning kunnen bieden.
Met welke partners werken wij samen?

- Revalidatiecentrum;
- PPO (Primair Passend Onderwijs;
- ODC (Onderwijs Dagcentrum);
- Logopedie;
- Fysiotherapie;
- Ergotherapeut;
- Visio;
- CJG (centrum jeugd en gezin);
- JT (Jeugdteams).

6. Veiligheid

6.1 EHBO

Op alle locatie doen we er alles aan om te voorkomen dat een kind letsel oploopt als gevolg van een ongeluk(je). Toch is dit helaas niet geheel te voorkomen. Daarnaast kunnen zich andere calamiteiten voordoen, waardoor EHBO noodzakelijk is. Naast de aanwezigheid van de gecertificeerde kinder EHBO-medewerkers en bedrijfshulpverleners zijn er op alle dagen (kinder)verpleegkundigen in huis. Meer informatie is te vinden in ons beleid veiligheid en gezondheid.

6.2 Veiligheid op de locaties

De begeleidsters behoeden de kinderen voor te grote risico's. Deze zijn opgenomen in het beleid veiligheid- en gezondheid. Dit beleid wordt continu bijgewerkt in een proces van beleidsvorming, implementatie, evaluatie en actualisatie met behulp van een tool. Er is een vast personeelslid aangesteld om dit proces te begeleiden. De risico inventarisatie houden wij als leidraad. Deze wordt tijdens iedere vergaderingen besproken. Alle risico's uitsluiten kunnen we niet en willen we niet. Een kind moet per slot ook kunnen leren van een ongelukje.
Voor de kleine risico's leren de begeleidsters de kinderen aan hoe zij zichzelf kunnen beschermen. Hierbij valt te denken aan een veilige manier van het op de stoel zitten en omgaan met materialen.
De handleiding 'meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling' van de GGZ is bij de medewerkers bekend. Dit protocol is tot stand gekomen op basis van de Wet meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling. Dankzij de Meldcode kindermishandeling en huiselijk geweld worden hulpverleners beter begeleid in het snel en adequaat ingrijpen bij vermoedens van verwaarlozing, mishandeling en geweld.

Bij de Schavuiten is een aandachtsfunctionaris aangesteld die is getraind in het begeleiden van de overige personeelsleden in het werken met deze meldcode. Bij iedere kindbespreking is de meldcode kindermishandeling en huiselijk geweld aanwezig, om tijdig te kunnen signaleren.

De Schavuiten is ISO gecertificeerd en we zijn verplicht een actueel kwaliteitsmanagementsysteem bij te houden. Deze wordt één keer per jaar getoetst door een externe auditor.
Ook vinden er inspecties plaats door de GGD. Het inspectierapport is terug te vinden op de website van de Schavuiten.

6.3 Vierogenprincipe

Het is wettelijk verplicht dat er altijd een volwassene moet kunnen meekijken of meeluisteren op een groep waar één medewerker aanwezig is. Dit 'vierogenprincipe' is bedoeld om de veiligheid in kinderdagverblijven te vergroten. De Schavuiten heeft zich ingezet om meekijken en meeluisteren makkelijk te maken. De ruimtes waar de kinderen verblijven zijn altijd vrij toegankelijk. De babyfoons in de kinderkamers staan altijd aan als er kinderen naar bed worden gebracht, als er kinderen in bed liggen en als er kinderen uit bed gehaald worden. Verder lopen er gedurende de dag op onregelmatige tijdstippen personen de groepsruimte in. Hierbij kan gedacht worden aan ouders, leidinggevende, praktijkopleider, pedagogisch coach, pedagoog, ondersteunend personeel, stagiaires en andere medewerkers. Alle locaties hebben lokalen die zijn voorzien van een deur met raam, zodat meekijken vergemakkelijkt wordt.

6.4 Omgaan met kinderziekten

Als een kind ziek is neemt de leidster altijd contact op met de ouder/verzorger om te overleggen over de mogelijkheden die er zijn. Het kind mag blijven mits er door de verpleegkundige iets gegeven mag

worden bij koorts en/of pijn. Een ziek kind is het beste af bij de ouders maar bij overmacht kan het kind dus in de groep blijven. Hierin blijven we het welzijn van het kind voorop stellen, de medewerkers zijn doorslaggevend bij het bepalen of het kind kan blijven. Heeft het kind andere aandacht nodig dan anders en kunnen wij dit niet bieden binnen de groep, dan zullen zij u verzoeken uw kind op te halen.

6.5 Vaccinaties en infectieziekten

Het volgen van het rijksvaccinatieschema is niet verplicht. Tijdens de intake wordt er wel aan ouders gevraagd of zij de intentie hebben het rijksvaccinatieprogramma te volgen. Kinderen die niet of gedeeltelijk zijn gevaccineerd mogen wij niet weren.
In het kader van de AVG zijn ouders niet verplicht om aan te geven of een kind wel/gedeeltelijk of niet gevaccineerd is. Bij een uitbraak van infectieziekten informeren wij ouders volgens de richtlijnen van de GGD. Wij faciliteren vaccinaties voor het personeel, zij zijn echter niet verplicht om deze vaccinaties ook daadwerkelijk te halen of te melden of zij dit wel of niet doen.

7. Overig

7.1 Nieuwsflits
Indien er ontwikkelingen zijn vanuit het managementteam wordt er een nieuwsflits in KOVnet geplaats door de teamcoördinator van de locatie.

7.2 Nieuwsbrief
De begeleidsters schrijven iedere 3 maanden een nieuwsbrief met de wetenswaardigheden van de locatie/groepen. Ook deze nieuwsbrief komt binnen via de app van KOV-net. In deze nieuwsbrief is regelmatig algemene aanvullende informatie te vinden. Bijvoorbeeld een tip voor een webinar, informatie over een bepaald ontwikkelingsgebied of opvoedkundig thema of activiteitentips voor thuis.

7.3 Mediabeleid
Digitale media kan als aanvulling op de dagelijkse activiteiten ingezet worden op de locaties. Voor alle leeftijden wordt audio bewust en gedoseerd ingezet. Vanaf twee jaar kan beeldmedia (filmpjes of digitale prentenboeken) als onderdeel van een activiteit gebruikt worden. Dit is een aandachtspunt als de jongere kinderen mee participeren in de activiteit dat zij iets anders aangeboden krijgen.

7.4 Klachtencommissie
Wanneer ouders problemen ervaren aangaande de zorg voor hun kind of algemene regels en werkwijzen die gelden binnen de Schavuiten, kunnen zij zich in eerste instantie richten tot de persoon die het probleem aangaat. Wanneer deze partijen er samen niet uitkomen, dan kunnen de ouders zich richten tot de leidinggevende. Omdat gewoonten, normen en waarden onderling ver uiteen kunnen lopen is goede communicatie, openheid en vertrouwen van groot belang. De Schavuiten is sinds 2009 aangesloten bij een landelijke klachtencommissie. Hier kunnen ouders een klacht neerleggen als deze niet op bevredigende wijze is opgelost middels de interne klachtenprocedure. Voor meer informatie kan het klachtenprotocol op de locatie geraadpleegd worden.

7.5 Oudercommissie en cliëntenraad.
De Schavuiten heeft een oudercommissie en cliëntenraad. Zij hebben samen adviesrecht op voorgenomen wijzigingen met betrekking tot de opvang bij De Schavuiten en vertegenwoordigen alle ouders van de kinderen. De cliëntenraad behartigt de belangen van de kinderen met een zorgvraag.
Het doel van de oudercommissie en de cliëntenraad is om in samenwerking met De Schavuiten de kwaliteit van de opvang te behouden en te verbeteren.

7.6 Uitsluiting Kinderen.
De Schavuiten vindt het belangrijk om de juiste zorg te leveren aan kinderen. Dit heeft tot gevolg dat we zorgvragers die een zorgvraag hebben die buiten de competenties van de kinderverpleegkundige valt of een storend gedrag voor de andere kinderen vertonen niet altijd de juiste zorg kunnen bieden. Om deze reden hanteren we transparante uitsluitingscriteria.
Uitgesloten zijn zorgvragers:

- Met een behoefte aan (zeer) intensieve persoonlijke begeleiding welke verder reikt dan de aanwezige reguliere begeleiding;
- Met wegloopgedrag;
- Met dusdanig claimend/agressief gedrag zodat 1-op-1 begeleiding nodig is en de veiligheid van de andere aanwezige kinderen niet kan worden geborgd

Bijlage 1

Voedingsbeleid

1. Algemeen.

1.1 Gezond voedingsaanbod

Dit voedingsbeleid is gebaseerd op de richtlijnen van het Voedingscentrum. Wij vinden het belangrijk om kinderen gezonde voeding te bieden en zo positief bij te dragen aan hun ontwikkeling. Wij bieden daarom voornamelijk producten aan uit de Schijf van Vijf en hanteren de vijf regels van de Schijf:

1. Eet gevarieerd
2. Eet niet teveel en beweeg!
3. Eet minder verzadigd vet
4. Eet veel groente & fruit en voldoende koolhydraten & vezels
5. Eet veilig

1.2 Vaste en rustige eetmomenten

Wij hanteren vaste eettijden, namelijk:
9.30 uur fruit en thee,
11.45/ 12.00 uur lunch boterham of warme maaltijd & water,
15.00 uur cracker met groenten en melk
16.30/17.00 uur een soepstengel en water.
Dit zorgt voor een herkenbaar ritme en dat levert de kinderen rust op. We eten samen aan tafel. Dit is gezellig en het zorgt voor duidelijke eetmomenten. We nemen rustig de tijd om te eten en zorgen voor een fijne sfeer, maar we tafelen niet te lang. Onze medewerkers geven het goede voorbeeld aan tafel. Zij eten samen met de kinderen, ze begeleiden bij de maaltijd en hebben een voorbeeldfunctie. Onze medewerkers bepalen wanneer het kind eet, het kind bepaalt uit een gezond voedingsaanbod wat het eet en hoeveel het daarvan eet. Wij dringen geen eten op maar doen wel ons best om het eten (van verschillende soorten) te stimuleren.

1.3 Allergieën en individuele afspraken

Wij houden rekening met allergieën van kinderen. Ook is er ruimte om individuele afspraken te maken wanneer het noodzakelijk is om af te wijken van het voedingsbeleid, dit in overleg met de behandelend arts of diëtist. Voorbeeld hiervan is een dieet of een bepaalde (geloofs)overtuiging. Deze afspraken leggen we vast in het dossier van het kind.

1.4 Traktaties en feestje

Een verjaardag betekent feest en bij zo'n verjaardag komt vaak een traktatie kijken. Er kan zowel een niet-eetbare traktatie als een eetbare traktatie aangeboden worden. Wij vinden het belangrijk dat de eetbare traktaties zo gezond mogelijk zijn. We vragen ouders dan ook om traktaties zo klein mogelijk te houden en niet te calorierijk te maken. Vraag de medewerksters gerust om traktatie ideeën, op internet is ook genoeg te vinden op het gebied van gezonde traktaties. Een eetbare traktatie is dan in plaats van het tussendoortje.

Bij speciale gelegenheden bieden wij zeer incidenteel zoetigheid aan. Denk hierbij aan: Koek, snoep ander soort beleg op brood. Wij proberen de hoeveelheid suiker, zout, verzadigd vet en bewerkte voeding die kinderen dan binnenkrijgen voor zover mogelijk te beperken.

2 Voedingsaanbod voor kinderen tot 1 jaar

Baby's hebben een eigen voedingsschema. Ontbijt is een maaltijd die thuis genuttigd wordt, zo ook de ochtend fles die met aandacht gegeven kan worden. Om voldoende aandacht te kunnen geven tijdens het voeden proberen we dit niet voor 9 uur en na 16.30 uur te doen. Indien er vooraf overleg is geweest met ouders kan hier een uitzondering in gemaakt worden.
Wij hanteren onderstaande aandachtspunten voor hun voeding.

2.1 Drinken

Melk:

- Met de ouders is besproken of hun kind borstvoeding of flesvoeding krijgt.
- De afgekolfde borstvoeding leveren ouders voldoende gekoeld of ingevroren (in kleine porties) af op het kinderdagverblijf.
- Ouders leveren geen klaargemaakte kunstvoeding aan. Tijdens het vervoer, ook in een koeltas, kan de flesvoeding namelijk niet voldoende koud worden bewaard. Als kunstvoeding hebben wij in ons basisassortiment Kruidvat 1 & 2.
- Vanaf de leeftijd van 6 maanden tot 12 maanden krijgt een kind opvolgmelk. Het kind krijgt nog geen gewone melk tot hij 12 maanden is. Daarin zit te weinig ijzer en goede vetten en te veel eiwit.

Ander drinken:

- Naast borstvoeding of opvolgmelk krijgen kinderen water of lauwe (vruchten)thee zonder suiker.
- Bij voorkeur gaat het kind vanaf 8 maanden oefenen met het drinken uit een (plastic) beker. Dat is beter voor de mondmotoriek dan een beker met een tuit.
- Een kind tot 1 jaar hoeft bij ons de beker niet helemaal leeg te drinken. Wij stimuleren kinderen wel om op één moment hun beker leeg te drinken. Uiteraard houden wij de vochtinname in de gaten.

2.2 Eten

(Eerste) hapjes:

- We starten met het geven van eerste hapjes in overleg met de ouders. Volgens de richtlijn Voeding en eetgedrag voor de Jeugdgezondheidszorg is dit tussen 4 en 6 maanden. We beginnen met de zogenaamde 'oefenhapjes', waarbij het eten fijngeprakt is. Zodra kinderen hapjes krijgen, laten we ze de mondmotoriek oefenen met een (ondiep, plastic) lepeltje.
- In overleg met de ouders gaan we de melkvoedingen steeds meer vervangen en gaat het kind steeds meer echte maaltijden eten.
- Het fruit die wij als oefenhapje tussendoor geven is vers gepureerd. Groentehapje wat als oefenhapje gegeven wordt moeten ouders zelf meegeven. Het kind leert eerst wennen aan de losse smaken. Zo leert hij die beter herkennen en waarderen en dat is beter voor zijn smaakontwikkeling. Naarmate het kind beter kan happen, zal het stukjes vers fruit krijgen.
  Wanneer het kind eraan toe is om mee te eten met de lunch krijgt het kind een boterham/ warm eten van de dag aangeboden.
- Aan een zachte smaak went een kind makkelijker. Het fruit waarmee we beginnen is bijvoorbeeld peer, appel en banaan.
- (korstjes) lichtbruin brood wel of niet besmeerd met margarine en/of beleg zoals: Pindakaas bio 100% of appelstroop. (we volgen hierin de wens van de ouders).

Extra/tussendoortje: Als tussendoortje hebben we in ons basisassortiment, soepstengel, Liga, cracotte maisknabbel.

3 Voedingsaanbod voor kinderen vanaf 1 jaar

3.1 Algemene uitgangspunten

Wij hanteren onderstaande algemene uitgangspunten:

Drinken:
De kinderen krijgen melk, water of thee aangeboden.
We stimuleren de kinderen hun beker leeg te drinken, bij de lunch geldt wanneer de beker leeg is, krijgt een kind de 2e boterham of een 2e keer opgeschept.
Wanneer er kinderen zijn die moeite hebben met hun beker leeg te drinken, schenken we een kleiner laagje in zodat het geen negatieve ervaring wordt.

Eten:
De kinderen krijgen tijdens de lunch (op locatie Leiden) een gezonde en gevarieerde warme maaltijd aangeboden. Op de andere locaties krijgen zij een boterham met beleg aangeboden.

Voor kinderen vanaf 1 jaar hebben wij het volgende voedingsaanbod:

Drinken
▪ Water (kraanwater); ▪ Rooibos thee zonder suiker; ▪ Halfvolle melk
Lunch: warme (zoutloze) maaltijd vanaf 1 jaar (Leiden)
Deze maaltijd bevat altijd aardappelen of rijst of pasta, één of meerdere soorten groente. Onze maaltijden zijn meestal vegetarisch, een enkele keer is er vis of kip. Onze maaltijden zijn afgestemd op de kinderen en er wordt geen varkensvlees geserveerd.
Lunch: Boterham met beleg (overige locaties)
Brood en broodbeleg: • De kinderen eten bij de Schavuiten bruin brood of volkorenbrood; • We besmeren het brood altijd met een beetje zachte halvarine uit een kuipje, hierin zitten veel onverzadigde (goede) vetten. En een (smeerbaar) beleg naar keuze; uit de schijf van 5. • Denk hierbij aan: Pindakaas 100% bio en appelstroop (1 keer per dag dagkeuze). • Wij geven kinderen tot en met 12 maanden geen honing. Honing kan besmet zijn met een bacterie waar jonge kinderen erg ziek van kunnen worden. **Vanaf 1 jaar:** Op locatie Almelo, Almere en Zwolle is de lunch brood met broodbeleg, hier breiden we de keuze van het broodbeleg uit naar zuivelspread light, hüttenkäse, fruit en groente.
Tussendoor
▪ Fruit zoals; appel, peer, banaan, kiwi, druiven, meloen, aardbei, mandarijn (seizoensfruit); ▪ (Seizoens)groente; zoals worteltjes, komkommer, paprika, snoeptomaatjes, radijsjes; ▪ Cracker belegd met zuivelspread en 100% notenpasta en soepstengel.

3.2 Gemiddelde hoeveelheden

Onderstaande tabel geeft de gemiddelde dag voeding van kinderen per leeftijdsgroep weer. Dit is de dag voeding die kinderen nodig om alle voedingsstoffen binnen te krijgen. Dit is inclusief het eten en drinken dat kinderen ’s morgens en ’s avonds thuis krijgen. De hoeveelheden zijn gemiddeldes en dienen als richtlijn voor medewerkers en ouders. De hoeveelheden passen wij aan op de behoeften van elk kind.

Productgroep	**1 tot 4 jaar**
Groente	1-2 opscheplepels (50-100 gram)
Fruit	1-2 stuks (150 gram)
Brood	2-3 sneetjes
Aardappels of Rijst/ pasta/ peulvruchten	1-2 stuks of 1-2 opscheplepels (50-100 gram)
Melk(producten)	2-3 bekertjes (300 ml)
Vlees(waren), vis, ei en vleesvervangers	50-60 gram
Margarine/halvarine voor op brood	5 g/sneetje (dieet)margarine (10-15 gram)
Vloeibare bak- en braadproducten/olie	1 eetlepel (15 gram)
Drinken	750 ml (inclusief melk)
Extra’s	100 kcal

4 Eet gewoontes

Bij de Schavuiten eten we met het kind samen en geven we zelf het goede voorbeeld. In principe eten we het brood met korst en drinken we onze beker leeg tenzij anders afgesproken met behandelend arts/diëtist.
We zorgen voor een ontspannen sfeer, want spanning en stress verminderen de eetlust. We geven het kind voldoende tijd om nieuwe smaken te leren kennen. We bieden ruimte voor ontwikkeling en het opdoen van ervaring. Knoeien hoort erbij. We kijken naar de ontwikkelingsleeftijd van het kind en bieden de maaltijden op verschillende manieren aan om het interessant te houden.

Als begeleidsters bepalen we hier de grenzen/regels in. We nemen een ondersteunende en stimulerende houding aan als begeleidsters en eggen de focus op wat goed gaat. Dit geeft het kind zelfvertrouwen en vergroot zijn praktische en sociaal-emotionele vaardigheden. We letten aan tafel op de manier waarop we met elkaar omgaan. We zoeken oogcontact en praten over wat er op dat moment gebeurd. We bewegen rustig en kijken neutraal of vriendelijk. Een blik of gebaar kan het kind stimuleren in zijn of haar eetgedrag. We gebruiken geen eten om een bepaald gedrag te stimuleren

(belonen) of juist te ontmoedigen (straffen). Weigergedrag proberen we zoveel mogelijk te negeren, waardoor we hopen dat het negatieve gedrag uitdooft. Namelijk: “Alles wat je aandacht geeft groeit. Als eten tijdelijk niet lukt, richten we de aandacht op andere activiteiten met het kind die wel soepel verlopen. Zo blijft de (samenwerkings)band goed.

5 Voedingshygiëne: bereiden en bewaren van voeding

Wij gaan veilig om met het eten van de kinderen om te voorkomen dat ze ziek worden. Bij het bereiden en bewaren van voeding hanteren wij de onderstaande aandachtspunten. Voor de richtlijnen gebruiken wij de hygiënecode voor kleine instellingen van Brancheorganisatie kinderopvang. Deze is te vinden op internet.

5.1 Flesvoeding en borstvoeding

Voorbereiding:

- De flesjes van de kinderen zijn voorzien van een naam.
- De afgekolfde borstvoeding is voorzien van naam en datum.
- Van tevoren maken we de werkplek schoon en wassen we onze handen met water en zeep.

Klaarmaken:

- Afgekolfde borstvoeding verwarmen we au bain Marie, in een flessenwarmer of in de magnetron.
- Bij het klaarmaken van flesvoeding wordt eerst de benodigde hoeveelheid water verwarmd en daarna worden de benodigde schepjes voeding toegevoegd. De inhoud wordt gemengd met behulp van een schoon mes of vork waarna de speen op de fles wordt gedraaid. De speen zelf wordt niet met de handen aangeraakt.
- Bij verwarming in de magnetron zwenken we de fles tussendoor om de warmte goed te verdelen. Dit doen we nogmaals als de melk op temperatuur is.
- We laten de melk niet warmer worden dan 30-35 ˚C (drinktemperatuur). Dit is met name van belang voor borstvoeding, omdat de beschermende stoffen in deze voeding verloren gaan als de melk te warm wordt.
- We druppelen klaargemaakte melk op de binnenkant van de pols om te voelen of deze niet te warm is.

Schoonmaken:

- Melk die overblijft na het voeden gooien we weg.
- Direct na het drinken spoelen we de fles en speen schoon met koud water.
- De fles en de speen wassen we in heet sop met een flessenborstel of in de afwasmachine op een lang wasprogramma op minimaal 55˚C.
- Aan het eind van de dag gaan alle gebruikte flessen en spenen in de magnetron in een speciale flessenuitkoker.
- De fles en speen laten we ondersteboven op speciaal flessenrekje drogen.

Bewaren:

- Borstvoeding: gekoeld aangeleverde borstvoeding plaatsen we zo snel mogelijk onderin de koelkast. We bewaren deze maximaal 3 dagen in de koelkast.
- Flesvoeding: indien flesvoeding toch al van tevoren wordt klaargemaakt dan zetten we deze meteen na het klaarmaken in de koelkast. Deze flesvoeding bewaren we maximaal 8 uur in de koelkast, daarna gooien we het weg.

4.2 Warme maaltijden, overige maaltijden

De warme maaltijden worden vers door een extern bedrijf aan ons geleverd.

Voorbereiding:

- De handen van de kinderen worden gewassen met water en zeep.
- De handen van de medewerkers wassen ze met water en zeep. Dit gebeurd voor het eten en voor het bereiden van voeding, na het aanraken van rauw vlees en rauwe groente.
- Degene die verantwoordelijk is voor het verwarmen en verdelen van het eten draagt handschoenen. Sieraden mogen niet worden gedragen (door geen enkele medewerker) en het haar wordt bij elkaar gebonden.
- Ingevroren producten ontdooien we afgedekt in de koelkast of in de magnetron op ontdooistand.
- We zorgen ervoor dat het aanrecht, keukengerei en snijplanken schoon zijn.
- Groente en fruit wassen we om stof en vuil te verwijderen.

Klaarmaken:

- We verhitten het eten zodanig dat de kern 75 graden Celsius is. Dit wordt gecontroleerd met een speciale thermometer. Dit omdat we dan zeker zijn dat de (ziekteverwekkende) micro-organismen zijn gedood. Bij het uitserveren moet de temperatuur van het eten 60 graden Celsius zijn.
- Het eten scheppen we enkele keren om tijdens het verhitten.

Bewaren:

- We maken gebruik van stickers om de datum waarop het product is ingevroren of geopend is te vermelden. Verpakkingen sluiten we direct na gebruik. We gebruiken afsluitbare bakjes om eten te beschermen tegen uitdrogen, bacteriën en schadelijke stoffen.
- Bederfelijke producten, leggen we direct na gebruik weer in de koelkast
- (4 ˚C). We gooien deze producten weg als de ‘te gebruiken tot’-datum is verlopen.
- Restjes verdelen we in kleinere porties, laten we afkoelen en zetten we binnen 2 uur in de koelkast. We bewaren restjes maximaal 2 dagen in de koelkast.
- Staat op een product ‘Gekoeld bewaren’ dan hoort het in de koelkast. Producten met het bewaaradvies ‘koel bewaren’ bewaren we in een donkere ruimte bij een temperatuur van 12 tot 15˚C.
- Melkproducten in bekertjes schenken bij de koelkast zodat het pak direct terug in de koelkast kan worden gezet. Zo voorkom je dat je onnodig melk weg moet gooien. Een uur buiten de koelkast bekort de houdbaarheid met een dag. Na openen en direct terugplaatsen in de koelkast is een pak melk 3 dagen houdbaar.

Bijlage 2

Zindelijkheidsbeleid

1. Zindelijkheid 0-4 jaar

Tussen de twee en de drie jaar is zindelijk worden een belangrijk aandachtspunt voor een kind en zijn ouders. Zindelijk worden is iets wat een peuter zelf moet willen en doen. Een kind begeleiden is een kwestie van juiste timing, begrip en geduld. Het moment om met zindelijkheidstraining te starten is aangebroken wanneer het kind zelf aangeeft dat hij/zij in de luier geplast of gepoept heeft. Voor ieder kind komt dit op een ander moment. Sommigen zijn sneller dan anderen. Bovendien zijn sommige kinderen achter in hun ontwikkeling, waardoor ze of op latere leeftijd of helemaal niet zindelijk kunnen worden.

Over het algemeen geldt dat kinderen zich pas bewust worden van hun plas vanaf het tweede levensjaar. Pas vanaf zijn 3e tot 4e jaar zal uw kind ook pas echt zindelijk zijn. ‘s Nachts duurt dat over het algemeen wat langer. Pas tussen het 5e en 7e jaar zijn de meeste kinderen ‘s nachts droog. Meisjes zijn over het algemeen eerder zindelijk dan jongens.

Om te beginnen zijn er een aantal voorwaarden waaraan het kind moet voldoen.
Namelijk:
- Tussen 2 en 3 jaar (in ontwikkelingsniveau).
- Het kind kan opdrachtjes uitvoeren.
- Het kind begrijpt waar de wc voor dient.
- Het kind is zelfredzaam
- Het kind heeft een onderbroek aan.
- Het kind begrijpt dat alle mensen poepen en plassen en wanneer.
- De lichamelijke rijping is voldoende.
- Het kind kan zijn sluitspieren beheersen.
- Het kind kan zijn poep of plas ophouden.
- Het kind in ten minste 2 uur achter elkaar droog. Of droog na een middagslaapje.
- Het kind heeft genoeg lichaamsgevoel.
- Het kind kan het verschil voelen tussen nat en droog.
- Het kind kan drukverschillen voelen.
- Het kind reageert op signalen van zijn lijfje.
- Het kind kan aangeven wanneer het heeft gepoept of geplast.

Wanneer met ouders besproken is dat het kind aan deze voorwaarden voldoet en wij dit ook zien, kunnen wij op De Schavuiten ook gaan starten.

Hoe gaan wij op De Schavuiten om met zindelijkheid.
Zodra ouders bij ons aangeven dat het kind wil starten met zindelijkheid, starten wij op de groepen met een stickerkaart. Een stickerkaart wordt ingezet om de positieve ervaringen omtrent zindelijk worden te belonen. (Bijvoorbeeld bij op de wc zitten en het plassen/ poepen op de wc) Bij elke positieve ervaring mag een kind een sticker plakken op de stickerkaart.
Bij een volle stickerkaart gaat deze mee naar huis.

Bij het zindelijk worden horen natuurlijk ook ongelukjes. Bij voldoende reserve kleding verschonen wij tot 2 á 3 keer. Let wel, wanneer een kind 2 keer binnen 1 dagdeel een ongelukje heeft, dan krijgt het weer de luier aan. Hierbij kijken we naar het kind en welke factoren hiermee te maken kunnen hebben. De begeleidster is hier in leidend, aangezien het groepsgebeuren en de individuele aandacht hierbij ook een rol kan spelen.

Om hygiënische redenen gebruiken wij hier geen potjes. We hebben op kinderhoogte afgestemde wc'tjes met krukjes waar de kinderen op kunnen oefenen.

We stemmen onze bevindingen over de zindelijkheid van het kind af met ouders. We proberen zoveel mogelijk in 1 lijn te handelen. Zodat het voor een kind duidelijk is wat er van hem/haar verwacht wordt.